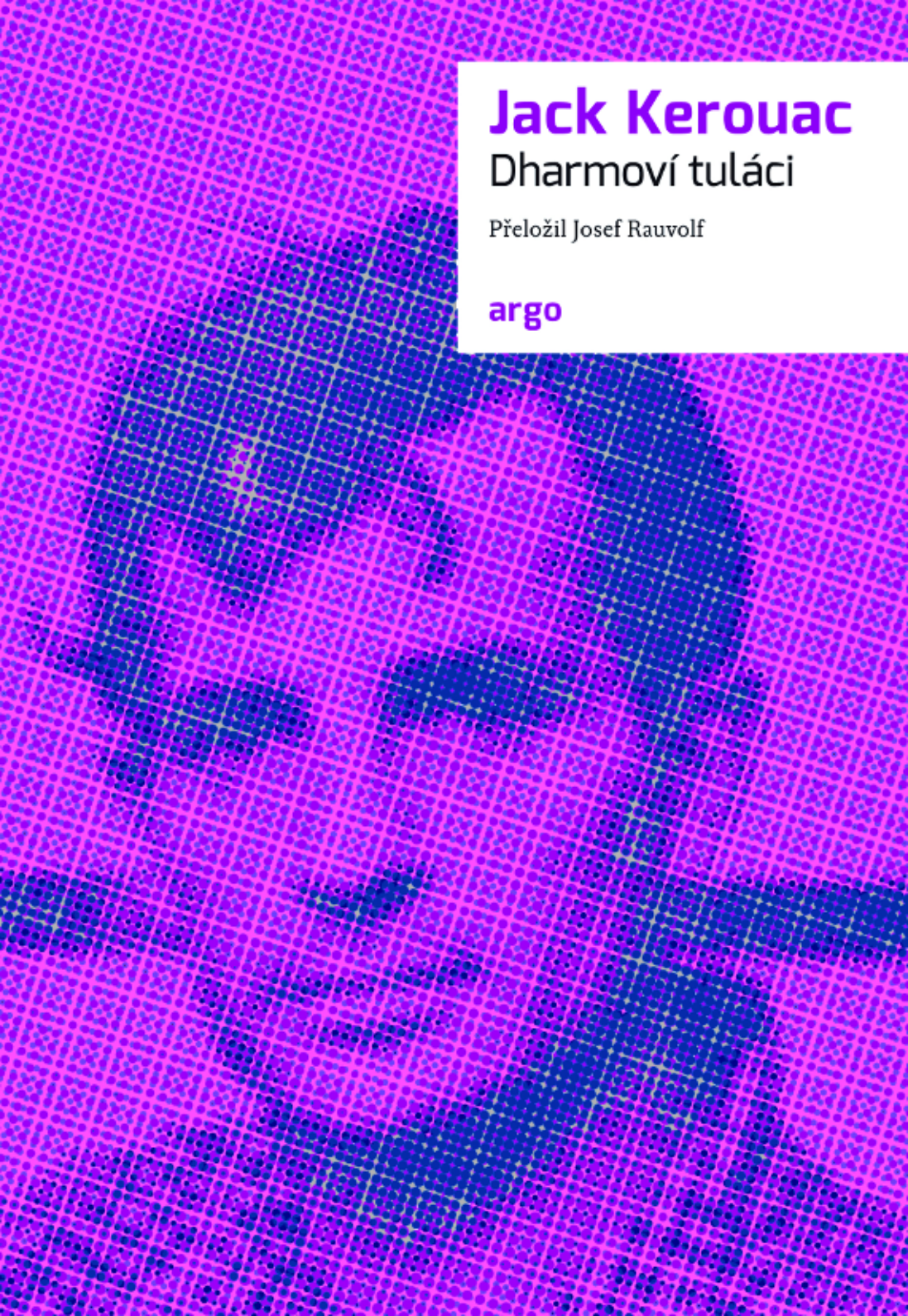

Jack Kerouac

Dharmoví tuláci

Přeložil Josef Rauvolf

argo

Argo

Jack Kerouac

Jack Kerouac

Dharmoví tuláci

Přeložil Josef Rauvolf

Argo

Edici spisů Jacka Kerouaca řídí Petr Onufer

THE DHARMA BUMS

Copyright © 1958, Jack Kerouac

All rights reserved.

Translation and afterword © Josef Rauwolf, 2019

Czech edition © 2019

ISBN 978-80-257-2996-0 (váz.)

ISBN 978-80-257-3015-7 (e-kniha)

V pravý poledne jednoho pozdního zářijového dne roku padesát pět jsem naskočil na nákladák z Los Angeles, vylezl jsem na otevřenou plošinu a natáhnul se tam, bágel s věcmi jsem strčil pod hlavu, hodil nohu přes nohu, a zatímco jsme si to šinuli na sever do Santa Barbary, koukal jsem na mraky. Byla to lokálka a já měl v plánu strávit tuhle noc na pláži v Santa Barbaře a ráno chytit další courák do Saint Luis Obispo anebo v sedm odpoledne perfektní nákladák, co frčí až do San Franciska. Někde u Camarilla, kde byl Charlie Parker zavřený v blázinci a dával se do kupy, aby se zase mohl vrátit do normálního života, ke mně na plošinu naskočil hubený starý tuláček, zrovna jsme odbočovali na vedlejší kolej, abysme pustili jiný vlak, a vypadal dost překvapeně, že mě tam vidí. Uvelebil se na druhém konci vagonu, lehnul si tvář ke mně, hlavu na tom svém nuzným raněčku, a mlčel. Když se po hlavní koleji prořítíl nákladák na východ, dal nám vždycky písknutím návěst, že máme volno, a my vyrazili dál, vzduch se ochlazoval a od moře se začala přes teplý pobřežní údolí valit mlha. Marně jsme se oba choulili na tý studený oceli do dek, a tak jsme se zvedli a rázovali každý na své straně vagonu sem tam, skákali a plácali se při tom rukama po těle. Zanedlouho jsme dorazili k další odstavné koleji v malém železničním městečku a mně došlo, že k dotáhnutí týhle studený podvečerní štreky do Santa Barbary potřebuju hlt to-kajského. „Pohlídáš mi ten bágel? Skočím tam pro flašku vína.“ „Jasně.“

Přeskočil jsem sajtnu, přeběhnul dálnici sto jedna a v krámě jsem kromě vína koupil ještě kousek chleba a čokoládu. Hned jsem zase letěl zpátky k nákladáku, který musel ještě dalších patnáct minut čekat, teď už ale pěkně na slunci a v teple. Bylo pozdní odpoledne a brzo se mělo začít ochlazovat. Tuláček

seděl na své straně se zkříženýma nohama u žalostný večere, což byla jedna krabička sardinek. Přišlo mi ho líto, a tak jsem k němu šel a povídám: „Co takhle kapku vína pro zahřátí? Nechceš k těm sardinkám kousek chleba a sejra?“

„Jasně.“ Znělo to jako z nějakýho mluvítka, který je hodně daleko, jako kdyby se bál a nebo neměl chuť se nějak prosazovat. Sýr jsem si koupil před třemi dny v Mexico City, ještě než jsem vyrazil na dva tisíce mil dlouhou jízdu levným autobusem na hranice do El Pasa přes Zacates, Durango a Chihuahua. Vděčně a s chutí se do chleba se sýrem pustil a zapíjel to vínem. Byl jsem rád. Připomněl jsem si verš z Diamantový sútry, kde stojí: „Čiň dobrodiní, a nesnaž se držet v mysli nějaká jeho pojetí, protože koneckonců je to jenom slovo.“ Tehdy jsem byl hrozně zbožný a své pobožnosti jsem prováděl s téměř naprostou dokonalostí. Pokud se týká modlení, tak se ze mě od té doby stal krapet pokrytec a cynik a trochu mě to začalo otravovat. Už jsem totiž hrozně zestárnul a je mi to všechno nějak jedno... Tehdy jsem ale skutečně věřil v pravý dobrodiní a laskavost, v pokoru, oddanost a nezúčastněný klid, v moudrost a extázi, byl jsem přesvědčený, že jsem starodávňý bhikšu, co se toulá po světě v moderních hadrech (obvykle po obrovském trojúhelníku mezi New Yorkem, Mexiko City a San Franciskem), abych pootočil kolem Pravýho smyslu neboli dharmy, a vysloužil si tak pro sebe zásluhy jako budoucí Buddha (Probuzený) a jako příští hrdina Ráje. Japhyho Rydera jsem tehdy ještě neznal, k tomu mělo dojít až za šest týdnů, a ani jsem nic neslyšel o „dharmovejch tulácích“, i když v té době jsem už jedním naprosto dokonalým byl a považoval jsem se za zbožnýho poutníka. Ten tuláček na plošině upevnil veškerou moji víru, když se zahřátý vínem rozpovídal, a nakonec se vytasil s malým proužkem papíru, na kterým byla modlitba svatý Terezičky, stálo v ní, že se po smrti zase vrátí na zem v podobě deště růží, jimiž bude navždycky zasypávat všechna žijící stvoření.

„Kdes to vzal?“ zeptal jsem se.

„Před pár lety jsem si ji v Los Angeles vytrhnul v jedený čí-
tárně z časopisu. Pořád ji nosím u sebe.“

„A to takhle dřepíš po vagonech a čteš si to?“

„Skoro každé den.“ Tohle bylo všechno, co o tom řekl, ke svatý Tereze už se taky nevyjadřoval, co se týče víry, tak byl dost rezervovaný a o svém životě toho taky moc nenamluvil. Byl to takový hubený tichý tuláček, kterýho si ani na ulicích, kam se stahujou ožralové, nikdo moc nevšimne, natožpak někde na hlavní třídě. Když ho polda odněkud postrkoval, pospíšil si a zmizel a bylo dost možný, že drážní čmuchalové, co se ve velkých městech vždycky motali na seřadišti, když měl vyjíždět nákladák, si ani nevšimli malýho chlápka, co se v přit-
tmí krčil někde mezi plevelem a naskočil si na vlak. Když jsem mu řekl, že se zítra v noci chystám naskočit na perfektní nexák, nákladní expres, tak mi povídá: „To jako myslíš Půlnoč-
ního ducha?“

„Takhle ty říkáš tomu nexáku?“

„Ty jsi teda určitě makal u dráhy, že jo?“

„Jo, dělal jsem u Southern Pacific brzdaře.“

„Hm, tak my tuláci mu říkáme Půlnoční duch, protože na něj skočíš v L. A. a švihá si to tak rychle, že tě zmerčí až druhej den ráno v San Francisku.“

„To víš, taťko, osmdesát mil za hodinu na rovný trati.“

„To je fakt, ale když si to mastí po pobřeží na sever kolem Gavioty a pak nahoře kolem Surfu, tak se v noci udělá pěkná klendra.“

„Surf, jasně, a pak ty hory na jih od Margarity.“

„Jasně, Margarita, ale já už jel Půlnočním duchem tolikrát, že to ani nespočtu.“

„Kolik let už jseš z domova?“

„Jo, to už je takovejch let, že si to ani netroufnu spočít. Jsem ale z Ohia.“

Vlak se rozjel, vítr se ochladil a padla mlha a další hodinu a půl jsme dělali všechno možný, abysme moc nemrzli a nejehtali

zubama. Schoulil jsem se a meditoval o teple, o skutečným Božím teple, abych se tak bránil zimě; pak jsem vyskočil, plácal se po ruku i po nohou a zpíval. Tuláček byl ale trpělivější než já a většinou tam jenom ležel a věnoval se těm svým bezútěšným, nahořklým myšlenkám. Cvakal jsem zubama a rty jsem měl úplně modrý. Už byla tma, když jsme s úlevou viděli, jak se před námi začínají vynořovat hory nad Santa Barbarou, za chvíli už budeme stát a zahřejeme se vedle trati v teplý noci plný hvězd.

Na křížení tratí, kde jsme vyskočili, jsem se s tuláčkem svatý Terezy rozloučil a šlapal dál podle pobřeží až k úpatí útesu, kde mě poldové nenajdou a nevyexpedují zpátky, abych tu přenocoval na písku, zabalený do dek. Na čerstvě uříznutých a zašpičatělých větvích jsem si nad uhlíky, co zbyly z pořádného ohně, opekl buřty a v doruda rozžhavených důlcích jsem si ohřál plechovku fazolí a plechovku makaronů se sýrem, upíjel jsem z lásky víno, co jsem si naposled koupil, a těšil se z jedné z nejpříjemnějších nocí ve svém životě. Brouzдал jsem se vodou, trochu se ponořil, a pak jsem zůstal stát a díval se do toho překrásného nočního nebe, Avalókitéšvarova vesmíru plného temnoty, diamantů a desatera zázraků. „Tak jo, Rayi,“ řekl jsem si šťastně pro sebe, „už jenom pár mil. Máš to zase za sebou.“ Šťastný. Jenom v plavkách, bosý, rozčuchaný, v temnotě ozařovaný rudým ohněm jsem si prozpěvoval, nasával víno, odplioval si, poskakoval a lítal kolem – takhle se má žít. Úplně sám a svobodný na jemném plážovém písku, do toho vzdechy moře, s vejcovodními panenskými teplými hvězdami Mamči-Mrkči, který se zrcadlily ve vnějším proudu neklidných plodových vod. A když jsou konzervy v ohni rozpálené úplně dorada, že se nedají vzít do ruky, stačí si nasadit starý železničářský rukavice, nic víc. Nechal jsem jídlo trochu vychladnout, abych se ještě potěšil myšlenkami a vínem. Seděl jsem v písku se zkříženými nohama a meditoval o životě. Tak jo, ale mělo to nějaký význam? „Co mě ještě čeká?“ Víno ale začalo působit na můj chuťový buňky, a tak netrvalo dlouho a já se musel pustit do těch

buřtů, okusoval jsem je přímo z klacku, z obou lahodných konzerv jsem si starou vandrácovou lžící nabíral vrchovatý sousta horkých fazolí a vepřovýho nebo makaronů s ostrou prskající omáčkou a možná i s trochou písku. „Kolik zrněk písku je na týhle pláži?“ napadlo mě. „No jasně, tolik, jako je támhle na obloze hvězd,“ (žvejky žvejky) a když už jsem v tom, tak: „Kolik už tady bylo lidských bytostí, vlastně, kolik žijících bytostí vůbec existovalo ještě před *zlomkem* toho času bez počátku? Tak teda, to byste nejspíš museli propočítat, kolik je zrněk písku na týhle pláži a na každý hvězdě na nebi, v každém z těch desetitisíců obrovských mrazivejch vesmírů, což by bylo tak obrovský množství, že by je nespočítalo ani IBM a počítačka Burroughs taky ne, teda brácho, já to fakt nevím přesně.“ (lok vína) „Teda přesně to nevím, ale musí to bejt pěkná halda bilionů a tisíců trilionů, propadlejch nevíře a rozprsklejš, nespočetný množství růží, který vám sladká svatá Terezička a ten starej dobrej človíček v tomhle momentě sypou s liliema na hlavu.“

Když jsem dojedl, utřel jsem si pusu červeným šátkem, umyl ve slaná mořský vodě nádobí, nakopnul pár hrud písku, trochu se prošel kolem, utřel nádobí, dal ho stranou, nacpal starou lžící do prosolenýho vaku a nakonec si lehnul stočený do deky, abych se v noci pěkně vyspal a dopřál si zasloužený odpočinek. Uprostřed noci jsem se probudil: „Co? Kde to jsem, co je to za basket věčnosti, co tady holky u mě hrajou, ve starým domě mýho života a ten dům nehoří, že ne?“ Je to ale jenom jednotící se příval vln, který rostou výš a výš a s přílivem se přibližují k mému lůžku z deky. „Budu tvrdej a starej jako škeble,“ a usínám a sním o tom, jak s oddechováním použiju tři krajíce chleba... Ach, ty ubohá lidská mysl, a osamělý člověk sám na pláži a Bůh, který ho sleduje s pozorným úsměvem, nejspíš... Zdálo se mi o domově, už je to tak dávno, v Nový Anglii, o koťátkách, který se snažily urazit ty tisíce mil a šly za mnou napříč Amerikou, a moje matka s rancem na zádech a otec ženoucí se za prchavým nedostižitelným vlakem, snil jsem a probudil se

do šedivýho svítání, kouknul se na něj a ohrnul nos (protože jsem viděl, jak se celý horizont posunuje, jako by nějaký kulisák spěchal, aby ho zase vrátil na svý místo, a přesvědčil mě, že je skutečný), otočil jsem se na druhý bok a zase usnul. „Je to furt to samý,“ slyšel jsem ještě vlastní hlas v prázdnu, který je ve spánku velice přijatelný.

Malý vandrák svatý Terezičky byl první opravdový dharmový tulák, kterýho jsem potkal, a ten druhý byl mezi nima naprostá jednička, ostatně to byl on sám, Japhy Ryder, kdo tohle označení vymyslel. Japhy Ryder byl kluk z východního Oregonu, vyrostl ve srubu někde hluboko v lesích, kde žil s tátou, mámou a sestrou, a od samýho začátku to byl kluk, co se v lese vyzná, makal se sekerou a na farmě, zajímal se o zvířata a o indiánský tradice, takže když se dostal na univerzitu, ať tak nebo onak, byl už ve všech směrech připravený ke studiu antropologie, kterým se nejdřív zabýval, ale později se věnoval indický mytologii a původním textům z týhle oblasti. Nakonec se naučil japonsky a čínsky, stal se z něj znalec Východu a objevil ty úplně nejparádnější dharmové tuláky, čínský a japonský zenový blázny. Protože to byl kluk ze Severozápadu, plný idealistickéjch plánů, nechal se unýst staromódním odborářským anarchismem, učil se na kytaru a zpíval starý dělnický písničky, který se docela hodily k těm jeho indiánským a lidovým písničkám. Týden nato jsem ho poprvý zahlídnul, jak jde v San Francisku po ulici (zbytek cesty ze Santa Barbary jsem udělal na jeden dlouhej stop, nikdo mi to sice nebude věřit, ale vzala mě jedna nádherná rozkošná blondýnka ve sněhobílých plavkách bez ramínek, byla bosa a kolem kotníku měla zlatý řetízek, řídila skořicově hnědý Lincoln Mercury, byl to model na příští rok, a chtěla benzedrin, aby mohla řídit na jeden zátaž až do města, a když jsem jí nabídnul, že mám trochu v báglu, zavýskla: „Paráda!“), takže jsem viděl Japhyho, jak spěchá tím zvláštním dlouhým krokem horolezců, na zádech měl malý batoh plný knížek a zubních kartáčeků a kdoví čeho ještě, tohle byl malý ruksak „do města“, úplně jiný než velký batoh s kompletní výbavou, se spacákem, pončem a rendlíkama na vaření. Nechal

si narůst malou bradku, a protože měl trochu šikmý oči, vypadal tak zvláštně orientálně, ale nedá se říct, že by přitom vypadal jako nějaký bohém (co se motá kolem umění), k tomu měl tedy hodně daleko. Byl samá šlacha, opálený, měl páru, byl otevřený a s každým se hned zdravil, rád si popovídal, a dokonce halekal i na tuláky na ulici, a když se ho někdo na něco zeptal, okamžitě odpověděl, ať už myslel, na co chtěl, a vždycky to mělo hlavu a patu a byla v tom jiskra.

„Kdes natrefil na Raye Smithe?“ ptali se ho, když jsme vcházeli do The Place, oblíbeného hipsterského baru frájů kolem Beach.

„Já svý bóddhisattvy potkávám vždycky na ulici!“ zahlaholil a objednal piva.

Byla to velkolepá noc, ve všech směrech historická. Japhy a pár dalších básníků (psal taky básně a překládal čínskou a japonskou poezii do angličtiny) měli na ten večer naplánovaný čtení básní v Gallery Six ve městě. Měli sraz v baru a dostávali se pěkně do nálady. Jak tu stáli a posedávali kolem, všimnul jsem si, že jedině on nevypadá jako pravý básník, i když jím rozhodně byl. Ostatní byli buď intelektuální hipsteři v brejlích s kostěnými obroučkama a černou rozcuchanou hřívou jako Alvah Goldbook, jemní bledí krasavci jako Ike O'Shay (v kvádru), další vypadali jako vznešení renesanční Italové jako Francis DaPavia (který měl vizáž jako mladý kněz), jako by vůbec nepatřili do tohoto světa, nebo starý rozcuchaný anarchistický kmeti s motýlky jako Rheinhold Cacoethes, nebo velký tlustý zamlklý brejlatý troublemaker jako Warren Coughlin. Všichni ti naděšní básníci postávali kolem, všelijak oblečení v manšestrovejch sakách s ošoupanými rukávy, měli sešmajdaný boty a z kapes jim čouhaly knihy. Japhy měl hrubý pracovní šaty, koupený z druhý ruky v obchodech Dobré vůle, aby se mu hodily ke šplhání po horách, při procházkách, k sezení venku v noci u táboráku i na stopování sem a tam po pobřeží. V malém ruksaku měl legrační zelený tyroláček, a když se dostal k úpatí hory, obvykle si ho se zajódlováním nasadil a pak začal stoupat těch pár tisíc metrů vzhůru.

Nosil drahý italský horolezecký boty, to byla jeho pýcha a radost, a dusal v nich po podlaze poprášející pilinami jako nějaký dřevorubec ze starých časů. Japhy nebyl moc velký, asi tak metr sedmdesát osm, ale byl silný, šlachovitý, pevný a samý sval. Tvář měl jako zbědovanou masku, ale nad bradkou se mu třpytily oči jako starým čínským uchechtaným mudrcům, a vyvažovaly tak drsný výraz jeho hezkého obličeje. Jak na to v lese dřív kašlal, tak měl trochu zahnědlý zuby, ale nebylo to poznat, a když se řehtal nějakému vtipu, otevřel vždycky pusku dokořán. Občas ztichnul a smutně koukal jako zařezaný do podlahy. Pak se ale zase dobře bavil. Byl jsem mu hodně sympatický a zajímala ho historka s malým tulákem a svatou Terezou stejně jako zážitky z naskakování na vlaky, ze stopování a čundrování po lesích. Okamžitě prohlásil, že jsem velký „bódhisattva“, myslel tím „úžasnou moudrou bytost“ nebo „skvělého vědoucího anděla“, a že zdobím tenhle svět svou upřímností. Měli jsme taky stejného oblíbeného buddhistického světce: Avalókitéšvaru, v Japonsku ho znají jako Jedenáctihlavou Kannon. Znal všechny podrobnosti o tibetském, čínském, mahájánovém, hínajánovém, japonském, a dokonce i barmském buddhismu. Ihned jsem ho ale upozornil, že kašlu na všechny ty názvy a odnože buddhismu, že mě zajímá první ze čtyř vznešených pravd Šákjamuniho – *Celý život je utrpení*. A že mě do značné míry ještě zajímá pravda třetí: *Utrpení je možné odstranit*, ale tehdy jsem moc nevěřil, že je to možné. (Ještě jsem nestrávil Lankavatára sūtru, ve který se nakonec ukazuje, že na světě není nic kromě mysli, a proto je všechno možné, tedy i odstranění utrpení.) Japhyho kámošem byl už zmíněný obrovský, rozpačitý a dobrosrdečný Warren Coughlin – přes devadesát kilo básnického masa, o kterém mi Japhy tvrdil (do ucha), že je v něm víc, než by se na první pohled zdálo.

„Kdo to je?“

„Tohle je můj nejlepší přítel, ze severu z Oregonu, známe se už strašně dlouho. Ze začátku se ti bude možná zdát, že má

dlouhý vedení a že je hloupej, ale ve skutečnosti je to zářivej diamant. Uvidíš. Dej si ale bacha, aby z tebe neudělal fašírku. Chlapče, jediným, náhodně zvoleným dokonalým slovem tě dokáže úplně odvarit a svoji hlavu si pak můžeš hledat, kde chceš.“

„Proč?“

„Je to velkej tajemnej bódhisattva a možná je i převtělením Asangy, slavnýho mahájánovýho učence z dávnejch století.“

„A kdo jsem já?“

„Nevím, nejspíš budeš kozel.“

„Kozel?“

„Možná seš blátivá tvář.“

„Kdo je to?“

„Blátivá tvář znamená, že máš na tom svým kozlím obličejí bláto. Co bys řekl, kdyby se někoho zeptali ‚Má pes přirozenost Buddhy?‘ a on by zaštěkal?“

„Řekl bych, že je to pěkně praštěnej zenovej buddhismus.“ To Japhyho trochu zarazilo. „Poslouchej, Japhy,“ řekl jsem, „nejsem žádněj zenovej buddhista, já jsem opravdovej buddhista, staromódní zasněnej zbabělec pozdní mahájány,“ a tak dál až do noci. Tvrdil jsem, že zen se nesoustřeďuje ani tak na laskavost jako spíš na to, aby popletl intelekt a donutil člověka připustit, že podstatou úplně všeho je iluze. „Je to *prostý*,“ stěžoval jsem si. „Všichni tihle zenoví mistři házej adepty do bahna, protože nejsou schopný odpovědět na ty jejich nesmyslný otázky.“

„Protože je chtěj přesvědčit, že bláto je lepší než slova, hochu.“ Nemůžu zopakovat všechny ty Japhyho brilantní odpovědi (rád bych) a slovní výpady, kterými mě udržoval jak na jehlách, a nakonec se mu podařilo nahlodat tu mou křišťálově tvrdou lebku a změnit tak můj životní plány.

Prostě jsem táhnul s celou tou tlupou kvílících básníků na čtení do Gallery Six a tu noc došlo kromě jiných důležitých věcí taky ke zrodu sanfranciský básnický renesance. Byli tam všichni. Byla to bláznivá noc. Já to rozpumpoval, chodil jsem kolem a vybíral od poněkud upjatýho publika deseticienty a čtvrtáky a vrátil se